

Inspectoratul Școlar Județean Vaslui Centrul Județean de Resurse si Asistenta Educationala Vaslui Nr. din	PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ		Ediția I
	• CONSILIEREA PSIHOPEdagogică A ELEVILOR ÎN SITUAȚII DE RISC		Număr de exemplare
			Revizia.....
			Număr de exemplare
			Nr.pagini.....
		Exemplar nr.....	
	Cod: P0.02. – CONSILIERE PSIHOPEdagogica		

Evidența modificărilor:

DATA		Semnătura
Elaborat	Consilieri școlari, Membri ai CA al CJRAE Vaslui Giușcă Roxana Grigorescu Ivona Novac Loredana	
Verificat	Coordonator CJAP: Dogariu Cristina-Elena	
Aprobat	Director CJRAE: Laic Daniela	

Lista persoanelor la care se difuzează ediția/revizia procedurii operaționale:

Scopul difuzării	Exemplar nr.	Compartiment	Funcția	Numele și prenumele	Data primirii	Semnătura
informare	1	ISJ Vaslui	Inspector Școlar General	Plăcintă Gabriela	15.02.2016	
informare	1	conducere	Director CJRAE Vaslui	Laic Daniela	15.02.2016	
informare	4	CJAP Vaslui	coordonator CJAP	Dogariu Cristina-Elena	15.02.2016	
informare	1	Unitate de învățământ	director			
informare	4	Cabinete interșcolare	șef comisie metodică consilieri școlari – Zona Huși	Grigorescu Ivona		
informare	11	Cabinete interșcolare	șef comisie metodică consilieri școlari – zona Barlad	Giușcă Roxana		
informare	18	Cabinete interșcolare	șef comisie metodică consilieri școlari- Zona Vaslui	Novac Loredana		

Cuprins:

1. Scopul procedurii
2. Domeniul de aplicare
3. Definiții, prescurtări, simboluri
4. Documente de referință
5. Conținutul procedurii
6. Responsabilități
7. Monitorizarea procedurii
8. Modificarea procedurii

1. SCOPUL PROCEDURII

Această procedură urmărește definirea modului în care se realizează consilierea școlară a elevilor în situații de risc, în colaborare cu părinții și cadrele didactice la nivelul fiecărei unități școlare.

Procedura prezentă se referă la următoarele situații de risc pentru elev:

- Abuz asupra copilului (fizic, psihic);
- Neglijarea copilului;
- Trafic de persoane;
- Exploatarea persoanei;
- Separarea de părinți
- Tentativa de suicid/ comportament suicidar

2. DOMENIUL DE APLICARE

Această procedură se aplică în Cabinetul Interșcolar de Asistență Psihopedagogică și în toate unitățile de învățământ

3. DEFINIȚII/PRESCURTĂRI/SIMBOLURI

3.1. Definiții:

copil în situație de risc - copil în rezultatul evaluării situației căruia se constată că drepturile lui sunt încălcate datorită anumitor circumstanțe și condiții nefavorabile de ordin social, economic, medical, psiho-emoțional, abuzului, neglijării sau constării că părinții/reprezentanții legali ai copilului sunt susceptibili de îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor privind creșterea și îngrijirea copilului;

abuz asupra copilului - se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care este periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului (*Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*).

- a) **abuz fizic** - vătămare intenționată a integrității corporale ori a sănătății copilului prin lovire, înfrângere, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acțiuni cu efect similar; orice pedeapsă corporală și oricare alte forme de tortură, tratament sau pedeapsă crudă, inumană sau degradantă; agresiune fizică și hărțuire fizică întreprinse de către adulți sau alți copii;
- b) **abuz sexual** - implicarea, incitarea sau constrângerea unui copil la orice fel de acțiuni cu caracter sexual;

neglijarea copilului - se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creșterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură subordonată acestei responsabilități, fapt care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului (*Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*).

Neglijarea se poate prezenta sub mai multe forme:

- a) **neglijare alimentară** - privarea de hrană, absența din meniul copilului a mai multor alimente esențiale pentru dezvoltare, mese neregulate, alimente nepotrivite sau administrate necorespunzător vârstei copilului, malnutriția copilului;
- b) **neglijare vestimentară** - lipsa îmbrăcăminte și a încălțăminte, îmbrăcăminte și încălțăminte nepotrivite pentru anotimp sau de mărime necorespunzătoare;
- c) **neglijarea igienei** - nerespectarea normelor generale de igienă personală și a locuinței, condiții de locuit patogene;
- d) **neglijare medicală** - lipsa îngrijirilor necesare, refuzul examenelor medicale, inclusiv profilactice, neadministrarea tratamentului medical prescris, neadresarea la lucrătorii medicali în cazurile de urgență;
- e) **neglijarea educațională** - neîncadrarea copilului în instituție preșcolară, neșcolarizarea copilului, interzicerea de a frecventa activitățile extrașcolare, atitudine iresponsabilă față de procesul de școlarizare a copilului și reușita școlară a acestuia;
- f) **neglijarea emoțională** - lipsa atenției, a semnelor de afecțiune și aprecieri;
- g) **neglijare în supraveghere** - punerea sau lăsarea copilului în condiții și circumstanțe în care lipsa de supraveghere sau supravegherea neadecvată pot conduce la îmbolnăvirea, traumatismul copilului și/sau exploatarea copilului;

trafic de persoane - se înțelege recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea sau primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane (*Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*).

exploatarea unei persoane - se înțelege: executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și

securitate; ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire; obligarea la practicarea prostituției, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală; prelevarea de organe; efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului (*Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*).

copil separat de părinți - copilul în situație de risc care este lipsit efectiv de grija părinților în situații determinate de absența părinților, inclusiv în cazul plecării părinților la muncă peste hotare, copilul luat de la părinți din cauza existenței pericolului iminent pentru viața și sănătatea acestuia, precum și copilul căruia i s-a stabilit statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau copil rămas fără ocrotire părintească;

violenta în familie - reprezintă orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, savarsită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emotionale ori psihologice, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate.

Violenta în familie se manifestă sub următoarele forme:

a) violenta verbală - adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;

b) violenta psihologică - impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, violența demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, prin amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, precum și alte acțiuni cu efect similar;

c) violența fizică - vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, imbrancire, trantire, tragere de par, întepare, tăiere, ardere, strangulare, muscare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar;

d) violența sexuală - agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hartuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întretinerii unor relații sexuale fortate, viol conjugal;

e) violența economică - interzicerea activității profesionale, privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a posedea, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;

f) violența socială - impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, impunerea izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;

g) violența spirituală - subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-

spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare.

droguri – plantele și substanțele stupefiante ori psihotrope sau amestecurile care conțin asemenea plante și substanțe;

consum ilicit de droguri – consumul de droguri aflate sub control național, fără prescripție medicală;

consumator – persoana care își administrează sau permite să i se administreze droguri, în mod ilicit, prin înghițire, fumat, injectare, prizare, inhalare sau alte căi prin care drogul poate ajunge în organism;

consumator dependent – consumatorul care, ca urmare a administrării drogului în mod repetat și sub necesitate ori nevoie, prezintă consecințe fizice și psihice conform criteriilor medicale și sociale;

suicid – actul unei persoane de a-și lua viața în mod deliberat;

tentativa de suicid – comportament suicidal nemortal a unei persoane care are intenția de a muri printr-un act de autointoxicare, automutilare, autoagresiune.

comportament suicidal – ansamblu de comportări, pornind de la simpla idee de sinucidere, la planificarea suicidului, la tentativa de suicid și suicidul ca act final.

3.2. Prescurtări:

IȘJ - Inspectoratul Școlar Județean

CJRAE – Centrul Județean de Resurse și Asistență Educatională;

CJAP – Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică;

ANA – Agenția Națională Antidrog

DGASPC - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

CSM – Centru de Sănătate Mintală

IJP – Inspectoratul Județean de Poliție

4. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

- a. Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată 2014.
- b. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
- c. Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane;
- d. Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri
- e. Codul Penal – actualizat în 2015
- f. Legea Nr. 487/2002 sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice. Modificată în 13.9.2012.
- g. H.G. 691/2015 privind aprobarea Procedurii de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și a serviciilor de care aceștia pot beneficia

5. CONȚINUTUL PROCEDURII

1. Atunci când cadrul didactic, indiferent de specialitate, sau orice persoană, care prin natura meseriei, intră în contact cu elevul, are suspiciunea că elevul se află într-una din situațiile de risc menționate în prezenta procedură, este obligat să anunțe conducerea școlii și/sau direcția generală de asistență socială și protecția copilului.
2. Conducerea școlii, împreună cu reprezentantul clasei (educator/ învățator/ diriginte) și cu profesorul consilier școlar/logopedul școlar anunță familia elevului de situația de risc în care se află elevul fie verbal/ telefonic/ adresă oficială.
3. Conducerea școlii are obligația să anunțe prin adresă oficială, în funcție de caz, și alte instituții abilitate pentru rezolvarea situației (DGASPC, IJP, IȘJ, CJRAE, ANA, autoritățile locale).
3. După caz, consilierul școlar face recomandări pentru evaluări de specialitate.
4. Consilierul școlar acordă sprijin elevului și familiei în situația de risc.
5. Consilierul școlar hotărăște, în funcție de caz, programul de consiliere, perioada de desfășurare, tipul de consiliere și persoanele implicate.
6. Consilierul școlar monitorizează comportamentul elevului și evoluția acestuia pe timpul programului școlar.

6. RESPONSABILITĂȚI:

Consilierul școlar:

- anunță conducerea școlii de situația de risc în care se găsește elevul;
- în colaborare cu cadrele didactice anunță familia elevului de situația de risc;
- acordă sprijin și suport elevului și familiei în situația de risc;
- colaborează cu instituțiile abilitate în vederea rezolvării situației de risc;
- întocmește planul de consiliere;
- monitorizează evoluția elevului.

Conducerea școlii:

- anunță familia elevului despre posibila suspiciune și informează, de urgență, instituțiile abilitate pentru rezolvarea situației (DGASPC, IJP, CJRAE, IȘJ, ANA);
- înaintează adrese oficiale instituțiilor abilitate;
- elaborează un plan de măsuri remediale în colaborare cu consilierul școlar, dirigintele/ învățătorul.

- monitorizeaza evoluția planului remedial.

Familia:

- are obligatia de a colabora cu institutia scolara in interesul copilului;
- furnizeaza informatii ce pot ajuta cadrele didactice implicate in rezolvarea situatie;
- ia cunostinta de planul de masuri remediale propus;
- este parte componenta din programul remedial.

7. MONITORIZARE PROCEDURĂ:

- Registrul de evidență a consilierului școlar
- Planul de masuri remedial/ de interventie
- Procese verbale in urma informarii situatiei elevului cu familia/ parinti/ tutori legali.
- Adrese oficiale.

8. MODIFICARE PROCEDURĂ:

Modificarea prezentei proceduri poate fi realizată de echipa managerială și de Consiliul de administrație al CJRAE Vaslui.